

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 10. februarja 1983
Leto XXXV. - Štev. 3
Petnajstdnevnik - Quindicinale
Abbon. postale - Gruppo II/70
300 lir

Kongres tržaških komunistov

Konec prejšnjega tedna se je v Trstu zbral 9. pokrajinski kongres KPI. Na njem se je zbralo 209 delegatov, ki so zastopali več kot 6 tisoč tržaških komunistov, organiziranih v 43 teritorialnih in tovarniških sekcijah.

Kongres tržaških komunistov je vzbudil precej zanimanja v javnosti, deloma tudi zaradi namernih špekulacij dela periodičnega in dnevnega tiska okoli sicer živahne razprave o notranji partijski demokraciji in nujnosti večjega odpiranja partije družbenim novostim.

O tem zanimanju najboljše tudi udeležba gostov na kongresu. Na prvi seji, ki je bila posvečena poročilu pokrajinskega tajnika Tonela so bili namreč prisotni predstavniki domala vseh strank, sindikatov, množičnih organizacij, SKGZ, Kmečke zveze, Združenja malih trgovcev, radikalcev, DP, socialističnih disidentov in pod. Z onkraj meje pa so bili prisotni predstavniki zveze komunistov Slovenije in Hrvaške za Ljubljano, Koper in Buje. Kongresa se je tokrat udeležila tudi delegacija Unije Italijanov za Istro in Reko. Vsi so tudi pozdravili delegate in poudarili pomen, ki ga ima razprava v vrstah največje stranke italijanske levice.

V petek zvečer je z uvodnim poročilom nastopil pokrajinski tajnik Claudio Tanel. V njem je razvil predvsem politično analizo položaja na Tržaškem in zaključil z mislijo, da je Trstu potrebna demokratična alternativa, ki naj bo obenem alternativa sožitja in mednarodnega sodelovanja, pa tudi alternativa vseh zdravih produktivnih sil, ki se ne boje soočanja z novimi obzorji tehnologije in znanosti. Je torej alternativa kulturnih in znanstvenih moči Trsta, ki se ni predal resignaciji in ne išče odgovora na svoje dileme zgolj v lastni preteklosti.

V ta namen je Tanel ostro obsodil politiko KD in LpT, ki se prav sedaj srečujeta (pa čeprav sredi velikih protislovij). Ko je govoril o problemih Slovencev je tonel podčrtal predvsem nekaj misli, ki jih tu na kratko povzemamo.

1. Obnova tržaških družbenih in gospodarskih razmer je možna samo, če se uveljavi v mestu kultura sožitja med enakopravnimi narodi, če se Trst ne bo venomer bal svojih sosedov tostran in onstran meje.

2. Zato je nedopustno, da se spet zavlačuje «iter» za odobritev zakona za globalno zaščito slovenske manjšine. Nedopustno bi tudi bilo, če bi parla-

ment pred tem odobril zakon o zaščiti furlanske in drugih jezikovnih skupnosti. Kajti v tem primeru bi bil pritisk na Slovence v videmski pokrajini, naj se raje opredelijo za okvirni zakon o delnih pravicah, znatno močnejši, KPI poudarja, da ne sprejema zamisli o več kategorijah Slovencev, pač pa zahteva za vse Slovence enako zaščito.

Tanel je zato osvojil predloge, ki so jih dale nekatere slovenske sekcije, naj bi pri vsedravnem vodstvu KPI v Rimu oblikovali posebno delovno skupino, katere naloga naj bi bilo usklajevanje naporov za globalno zaščito, za obravnavo manjšinskega vprašanja na splošno in, končno, za stike z drugimi manjšinami (vključno italijansko v Jugoslaviji).

Na osnovi Tonela ovega poročila se je razvila živahna debata, v katero je poseglo več kot 60 tovarišev in tovarišic. Trajala je praktično dva dni, razen redkih prekinitiv, ki so bile posvečene notranjim problemom (volitve novega vodstva) in sejam komisij za pripravo zaključnih resolucij in sklepov.

Povzeti tako obsežno razpravo je takorekoč, nemogoče. Lahko zapišemo le nekaj vtisov. Predvsem tega, da so tovariši in tovarišice diskutirali iskreno, brez presodkov in brez vsakršne bojzani, vedoč, da je razprava popolnoma svobodna in da je njen glavni namen

prav soočanje mnenj, ki naj privede do večje jasnosti in tudi večje, višje stopnje enotnosti v partijski organizaciji.

Poudarjeno je bilo, da partija ni sama sebi namen, pač pa sredstvo preko katerega družbeni sloji (predvsem delovni ljudje) uveljavljajo svoje politične interese in jih soočajo z drugimi.

Do izraza so zato prišle različne komponente tržaške KPI, od katerih je vsaka dajala svoj ustvarjalni doprinos k izoblikovanju splošne linije. Značilno je tudi, da so se mnogoteri slovenski tovariši lotili splošnih problemov partijske linije, kakor tudi, da so se nekateri italijanski delegati lotili perečega problema manjšine in sožitja med narodnostmi v Trstu in deželi.

Dokaj živahna in mestoma tudi ostra je bila razprava o problemih partijske organizacije, ali točneje, ob dilemi, kako naj se KPI odpira novostim, ki nastajajo v družbi. Tudi tu je bilo doseženo precejšnje soglasje ob spoznanju, da KPI ni zgolj organizacija delavskega razreda, pač pa politična stranka, ki omogoča delovnim ljudem, da se soočajo z izzivi sodobnosti ter navezuje stike z vsemi novimi sloji v družbi.

Ko je šlo za vprašanje Trsta je pred očmi delegatov in iz njihove razprave jasno izšla slika demokratične alternative za Trst. To je alternativa sožitja enakopravnih narodnosti, miru in sodelovanja

na odprti meji, obnove industrijskega tkiva s tehnološkimi in znanstvenimi prispevki raziskovalne cone, medtem ko naj politiko kramarstva nadomesti gospodarstvo kakovostnih storitev ob razviti luški in pomorski politiki. V tem okviru ocenjuje KPI pomembnosti osimskega dogovora in meni, da bi bila storjena velika napaka, če bi ga ne uresničevali samo zaradi spora okoli lokacije industrijske cone med Italijo in Jugoslavijo. To je problem, ki ga je mogoče dokočno odstraniti z dnevnega reda, obenem pa soglasno najti rešitev, ki naj zadovolji vse.

Toda vse to je mogoče, če se spremeni politična klima v Trstu. Komunisti menijo, da snuječe se zavezništvo med KD in LpT ne obeta nič dobrega. Tudi socialistom in drugim laičnim silam ne, saj bi bile dvakrat podrejene in torej brez pomena. Zato KPI poziva predvsem socialiste in laične sile, naj se izvijejo iz dušičnega objema KD in Liste ter sprejmejo ponudbo o sodelovanju, da se zmernemu bloku iztrže na tisoče demokratično čutečih ljudi, ki jih je zavedla propaganda prve protestniške faze.

Dobršen del kongresa je bil posvečen tudi položaju KPI na mednarodni areni in njeni koncepti socializma. Velika večina tovarišev se je strinjala predvsem s tem, da mora hoditi KPI z lastnimi nogami in misliti z lastno glavo. Zato ne sprejema tujih modelov, ima pa pravico, da izraža svoje kritične misli tudi do držav tako imenovanega «uresničenega socializma» in SZ še posebej.

Na koncu je prišlo, prav o teh temah, do glasovanja. Zgrešeno je trditi, da politični dokumenti kongresa niso bili sprejeti soglasno. V resnici je bilo prav tako. Tovariši in tovarišice, ki so podprli popravke tov. Cossutte, so namreč izrecno poudarili, da se strinjajo s temeljnimi smernicami CK KPI in da se jim Cossuttovi popravki zdijo le «dopolnilo» in «pojasnilo» k splošni liniji. Zato je glasovanje potekalo predvsem o 6. in 7. poglavju kongresnega dokumenta. Cossuttovi popravki so prejeli od 15 do 20 odstotkov glasov med delegati. Znatno večji odstotek tovarišev pa je glasoval o specifičnem popravku, ki je poudarjal izjemni pomen oktobrske revolucije, ka-

kor tudi predlog dokumenta, ki je obvezoval KPI, da spodbuja izstop Italije iz pakta NATO in pridružitve gibanju neuvrščenih.

S tem v zvezi velja omeniti zaključke tovariša Minuccija, ki je izrecno poudaril, da KPI ni zadovoljna z NATO in sploh z blokovsko politiko, meni pa, da ni realistično misliti na enostranski izstop Italije iz NATO. KPI misli namreč, da politika popuščenja napetosti, razoroževanja in varnosti na evropski celini lahko privede tudi do pozitivnih posledic, kot razpust obeh blokov -atlantskega in varšavskega. V tem smislu se KPI bori, da bi Italija v samem NATO uveljavila svoj mirovni vpliv. Minucci je še poudaril, da bi bilo nesmiselno zahtevati sedaj umik Italije iz NATO, kakor si tudi nihče ne predstavlja (realistično vzeto) umika Poljske iz varšavskega pakta.

Na koncu je kongres izvolil delegate na vsedrjavni kongres. Tržaško federacijo bodo zastopali član CK KPI Antonio Cuffaro, deželni tajnik in član CKK KPI Giorgio Rossetti, pokrajinski tajnik KPI Claudio Tonel in tovariš Giorgio Canciani (Kocjančič).

Delegati so izvolili tudi člane novega pokrajinskega komiteja in nadzorne komisije. Poudariti velja, da je bila izbira do skrajnosti demokratična, saj so med več kot 200 delegatov razdelili polo, na kateri je bilo dvakrat več imen kot pa jih sprejmeta oba vodilna organa. Dejansko je imel vsak delegat izbiro med vsaj dvema kandidaturama.

Te «primarne» volitve so nudile prikaz volje delegatov. Posebna volilna komisija je dejansko vnesla le dve spremembi, ker je morala zajamčiti nekatere načelne kriterije pri izbiri vodilnih organov KPI, to so zastopstva delavcev, žensk in Slovencev.

Čisto na koncu moramo omeniti še, da je kongres soglasno osvojil priporočila novemu pokrajinskemu komiteju, ki zadevajo notranje delovanje partije, dokument o ženski problematiki in resolucijo, ki ovbezuje KPI za vrnitev openškega strelišča domačinom. S tem v zvezi je tovarišica Jelka Gerbec pojančila delegatom, da se z zadevo sedaj ukvarja obrambni minister, socialist Lelio Lagorio, ki ga je že večkrat opozorila na problem.

Izvoljeni v pokrajinski komite

APOSTOLI Diego
APOSTOLI Giorgio
BATICH Mario
BERNETIČ Maria
BOGATEC Norina
BORDON Willer
BRAIDA SILVESTRI Bruna
BRECEL Claudio
BUDIN Miloš
CALABRIA Arturo
CAMPAGNA Vincenzo
CANCIANI Giorgio
COLLI Mario
COSOLINI Roberto
COSTA Roberto

CREVATIN Lino
CUFFARO Antonio
ČUK Alberto
CUMANI Claudio
DEL CAMPO Franco
DEPANGHER Giorgio
DE ROSA Giorgio
DONADEL Galliano
GERI Paolo
GERBEC Jelka
ISKRA Boris
KOCIJANČIČ Boris
LUSA Perla
MARTONE Ezio
MINUTILLO Sergio
MOLINARI Fulvio
MONFALCON Fausto
MORGUTTI Tullio

NICOLINI Paolo
PACOR Esteer
PERINI Sergio
PESSATO Maurizio
POLI Ugo
ROSSETTI Giorgio
SEMA Paolo
SIBELIA Claudio
ŠIRCA Ivan
SPADARO Stelio
SPETIČ Stojan
ŠVAB Edvin
TONEL Claudio
VASCOTTO Patrizia
VIDALI Vittorio
VIDONIS Roberto
VISIOLI Dennis
ZAGARIA Rossana
ZERJAL Claudio

Kontrolno komisijo sestavljajo

BRAVIN Sergio
BURLO Jole
DE ROSA Diana
GROPPI Giulio
INWINKL Fabio
MILLO Gastone
PRATOLONGO Margherita
ROMAN Arrigo
ŠKERK Albin
ŠVARA Germano
VALENTINIS ZOBEC Armida
WEISS Laura
WILHELM Adolf

Po obširni razpravi o poročilu tovariša Tonela, v katero je poseglo 58 delegatov in po zaključkih tovariša Minuccija so soglasno odobrili zaključni dokumenti CK in CKK komunistične partije o predlogu alternative.

Tržaški komunisti poudarjajo prvenstveno važnost okrepitve boja za mir, varnost, razorožitev in mednarodnega sodelovanja. V tem pogledu imata Trst in dežela bistveno vlogo za gospodarsko, znanstveno in kulturno izmenjavo, ki bo utrdila mednarodni gospodarski red, še posebno kar se tiče odnosov vzhod-zahod in sever-jug. V tem širokem okviru je treba gledati na možnosti, ki jih nudijo osimski sporazumi za višje oblike sodelovanja in projekcije v smeri tretjih držav. Pri tem pa je treba premisliti bodisi ozka gledanja na industrijski razvoj, bodisi ovire na katere je naletela lokacija proste industrijske cone, ki so doslej preprečile, da bi se izkoristile vse možnosti, ki jih sporazumi odpirajo.

Na ta način bosta Trst in dežela, ki sestavljata pomembno državno bogastvo, lahko izvajala mednarodno vlogo, ki jima pripada in bosta še posebej prispevala k premostitvi težke gospodarske krize, k obnovi produktivnega aparata ter gospodarski izmenjavi med Italijo in drugimi državami.

Kongres poudarja možnost, da se okrepí in razširi boj za čimprejšnjo parlamentarno odobritev zakona o globalni zaščiti, ki naj popolnoma ustreza slovenski manjšini v Italiji in obsoja vsakršno zavlačevanje, ki škoduje in diskriminira Slovence in ustvarja nezadovoljstvo med demokratičnim ljudstvom. Okrog tega problema je treba na političnem in kulturnem terenu ustvariti velik boj v katerega je treba pritegniti celotno demokratično javno mnenje v državi, ki naj odpravi vse odpore in šovinizme in ki naj omogoči, odprtost, bratstvo, ovrednotenje dveh različnih kultur, ki se dopolnjujeta. V tem duhu kongres osvaja specifične predloge ki jih vsebuje uvodno poročilo in ki dodeljuje partiji veliko vlogo v tem boju za svobodo.

Globalna zaščita, ekonomski in družbeni razvoj, obnovitev potresnega področja in teritorialnega ravnovesja so pglavitne točke za katere ze zavzema v boju za demokratično alternativo v Furlaniji Julijski krajini.

KD in druge sile, ki so dvajset let upravljale deželo s centralistično politiko, nosijo veliko odgovornost, ker so potlačile krajevne avtonomije in posebne značilnosti, katerih ovrednotenje je temeljno za enotnost in razvoj v deželi.

Bližnje deželne volitve bodo pomembna preizkušnja za vse sile, ki hočejo popolno izvajanje posebnega statuta, dejansko uresničitev vseh principov in dosego vseh predlaganih objektov avtonomije. V tem okviru je treba ovrednotiti vlogo Trsta kot glavnega mesta dežele. Proces nazadovanja mesta gre namreč pripisati globokim pomanjkljivostim osrednje vlade, pomanjkanju hitrih ukrepov, predvsem na podcenjevanju, ki so ga vladni, deželni in krajevni forumi doslej izkazali do važnosti, ki jo ima Trst za italijansko gospodarstvo in do njegove mednarodne funkcije.

Nesposobnost Liste za Trst, da uresniči vse tiste cilje, ki jih je demagoško proglaševala z izkoriščanjem protestov mnogih tržačanov proti vladni politiki — kar je tudi vzrok za degradacijo Trsta — prospektive, ki jih še danes zasleduje, predvolilni manevri, da bi ji končno uspelo priljubiti se KD, emarginacija ljudskih komponent, znaki neenotnosti in notranja nesoglasja, ki jo karakterizirajo, so dokaz, da je edina prava alternativa za prepord našega mesta odvisna od afirmacije naše partije in od sestavitve novega zavezništva demokratičnih sil, ki odločno nasprotujejo poskusom zmag KD. Poleg tega pa še demokratičen pristop tistega dela volilcev LpT, ki se resnično zavzemajo za prepord in obnovo Trsta. Komunisti pozivajo zato vse produktivne in kulturne sile, ženske in mladino k enotni mobilizaciji za resnične spremembe, ki naj valorizirajo veliko bogastvo tradicij in izkušenj, ki jih ima naše mesto.

Tržaški delavski razred se mora zato povezati z ostalimi družbenimi sloji, ki hočejo obnoviti in spremeniti družbo, povečati zaposlitev, zasledovati cilje za gospodarsko resanacijo in razvoj za boljše življenske pogoje.

V tem okviru tržaški komunisti poudarjajo pomen luke in pomorskega gospodarstva, obnovo mestnega industrijskega tkiva, razvoj obrtništva in specializiranega kmetijstva, znanstvenega raziskovalnega področja v duhu mednarodnega sodelovanja, aktivno funkcijo univerze, tehnične in znanstvene energije ter načrtov, ki so bili do danes zanemarjeni.

Organizirana sila tržaške KPI deluje v tej stvarnosti s tem, da se poslužuje svojih zgodovinskih izkušenj, izkušenj boja in svoje sposobnosti da se poveže z gibanji in potrebami, ki izhajajo iz družbe.

Specifične posebnosti Trsta, njegova mednarodna vloga nas morajo, ob ohranitvi lastne identitete, spodbujati k odprtosti, k soočanju s stvarnostjo in k tesnejšim odnosom z družbo in ljudmi.

Proposta di alternativa paese e a trieste

Scenariji za globalno zaščito

Kako je kaj z našo globalno zaščito? Slabo, hvala. Več ali manj bi lahko strnili vso zadevo v teh dveh stavkih. Vprašanje globalne zaščite slovenske manjšine v Italiji je namreč še vedno v ospredju, toda prej v negativnem smislu. Vidnih premikov ni, čeprav ni mogoče reči, da je vse po starem. Zato je potrebno, da se občasno vračamo k temu vprašanju in potegnemo črto, da bomo vsaj vedli pri čem smo in kakšne so lahko posledice nastalega položaja. O tem razpravljajo v okviru enotne delegacije Slovencev v Italiji, zelo verjetno je, da bomo v kratkem spet slišali neobvezujoče obveze iz ust italijanskega zunanjega ministra Colomba, ko ga bo obiskal njegov jugoslovanski kolega Mojsov. Nekaj takih obvez smo že slišali in tudi nekaj vznemirljivih napovedi.

Pojdimo kar po vrsti. Pred nekaj meseci se je mudil v naši deželi član direkcije PSI Salvo Andò. V Tržiču je, po neuradnih informacijah, zbral socialistične voditelje iz naše dežele in sporočil, da vlada namerava pripraviti nov zakon za zaščito slovenske manjšine. V tem zakonu naj bi bila tudi nova spoznanja PSI o našem problemu. Andò je dal razumeti, da je zato bil ustavljen postopek v pristojni senatni komisiji in da ima v ta namen soglasje vseh strank (tudi KPI). Resnici na ljubo ni tako, vendar ostaja pač dejstvo, da se je postopek zares ustavil. Ni bilo napovedanih avdicij v naši deželi, tudi senatna komisija za ustavno vprašanja se, kljub posredovanju tov. Grbčeve, ni sestala.

Sledile so proslave 20-letnice ustanovitve naše dežele. Tu smo slišali nekaj izjav, ki jih je vredno omeniti. Socialistični minister za deželna vprašanja Fabbri je v svojem pozdravu presenetil vse prisotne, saj je na samem začetku obljubil Slovincem zaščitni zakon, za katerega naj bi se zavzela vlada.

Za čimprejšnjo odobritev manjšinske zakonodaje sta se zavzela tudi predsednik deželnega zbora Mario Culli (KPI), predsednik medparlamentarne komisije za deželna vprašanja sen. Modica (KPI) in uradni govornik na proslavi, član ustavnega sodišča prof. Paladin. Edini, ki je pomenljivo povsem prezrl Slovence je bil predsednik deželne vlade Comelli (KD).

Njegov molk pa očitno ima politično in praktično težo. Kmalu zatem se je pričel deželni kongres KD. Struja «forze nuove» in posl. Bressani so v svojem izvajanju omenili nujnost odobritve zakonskih norm, ki naj «dopolnijo že obstoječo zaščito Slovencev» in «potrdijo obstoječe stanje». Pri tem KD na deželni ravni izrecno poudarja svoje nasprotovanje vsakršni obliki «vsiljene dvojezičnosti». Po domače povedano, dvojezičnost naj ostane tam, kjer je, drugje pa je ne maramo. Dosledno s tem KD nasprotuje vsakršni zaščiti Slovencev v videmski pokrajini.

Medtem se je razširil tudi glas, da bo poslanska zbornica še pred deželnimi volitvami letos pomladi odobrila zakon o zaščiti krajevnih kultur in jezikovnih skupnosti. Zakon je bil mišljen predvsem za Furlane, ni pa izključeno, da ga bodo skušali vsiliti v Benečiji, češ «zadovoljite se z malim, sicer ne boste dobili nič». Glede na to, da ima KD v Benečiji svoje trdne postojanke predvsem v občinskih upravah, se nam ta možnost ne zdi iz trte izvita.

Resnici na ljubo moramo tudi povedati, da bi odobritev zakona o jezikovnih skupnostih (Furlanij) imela tudi pozitivne posledice. V Benečiji, naprimer, bi ljudje vendarle spoznali, da jezikovna zaščita ni «narodno izdajstvo», kot so jim dopovedovali cela desetletja. Prav tako bi spoznali, da je naša skupnost «zadnja nezaščiten» in da imajo tudi Slovenci svoje pravice, če jih država daje celo furlanskim sosedom.

Skratka, nastaja nam nov položaj, s katerim se bomo morali tako ali drugače soočiti.

Sedaj se, končno, širi govorica, da pripravlja Fanfanijeva vlada (predvsem ministrstvo sen. Fabbrija) nove norme, s katerimi naj bi v kratkem seznanili tudi javnost in še posebej pristojno senatno komisijo.

Tudi tu se moramo pač vprašati, kaj namerava vlada. Večkrat smo poudarili, da je naš glavni cilj odobritev globalne zaščite še v teku te mandatne dobe parlamenta. Bo to res mogoče? Trenutno nas navdaja občutek, da je v teku nova akcija zavlačevanja in odlašanja z razpravo. V ta namen so lahko tudi bile razširjene govorice o skorajšnjem vladnem osnutku. Če bi se to res zgodilo, bi morala senatna komisija spet «Jovo na novo», saj bi vladni osnutek postal po-

dlaga za razpravo. Obenem bi se pa postopek vseeno pospešil, saj bi vlada imela končno jasne zamisli o tem, kaj pravzaprav hoče.

Seveda pa ostaja glavna nevarnost «oktroirane zaščite», vsiljenega zakona, s katerim bi Slovenci ne bili zadovoljni. Ta nevarnost se nam pravzaprav zdi najverjetnejša, posebno še, če upoštevamo iskreno nasprotovanje KD in mlačnost PSI. Zato smo tudi na kongresih KPI večkrat poudarjali, da je potrebna zaostritev boja za globalno zaščito, ki naj bo teritorialno razširjena na vsa področja, kjer živijo Slovenci in sploh taka, da bo z njo manjšina zadovoljna. V ta namen je potrebna večja akcijska enotnost vseh Slovencev in ne samo na vrhu. Potrebno je, da ločimo taktične izbire upravno političnega značaja ali predvolilne polemike od zgodovinske nuje po strnjnosti.

st.s.

Slovenke v UDI-ZŽI

28. januarja je bilo na deželnem sedežu CGIL v Trstu srečanje slovenskih in italijanskih članic UDI-ZŽI. Srečanje so sicer priredile Slovenke, da bi italijanskim tovarišicam odgovorile v glavnem na očitek, da so Slovenke v tej organizaciji malo aktivne, čeprav je le ta specifično ženska. Na srečanje so bili povabljeni tudi vsi slovenski župani, in razne politične organizacije vendar se ga je udeležil le tov. Edvin Švab v spremstvu odbornice Silvine Petaros.

Nerina Švab je orisala našo zgodovino, Breda Pahor je poročala o zaščitem zakonu, ki ga še vedno ni, Nadja Pahor pa se je omejila na dobo narodnoosvobodilne vojne, v kateri je imela slovenska ženska zelo važno vlogo. Lili Čebulec in Tatjana Turco pa sta govorili o udeleževanju slovenske ženske v raznih društvih in organizacijah, predvsem na openskem in dolinskem področju.

Slovenska ženska ni masovno aktivno angažirana v organizaciji UDI-ZŽI, ker to pač ni njen primarni problem. V domačem, pretežno slovenskem okolju

se bolj znajde, pogostokrat je zelo aktivna tako v političnem kot v kulturnem in prosvetnem življenju. Čeprav so problemi žensk, slovenskih in italijanskih isti, se Slovenka socialno izpopolnjuje in razvija najraje doma. To pa še ne pomeni, da ne zasleduje istih ciljev, kot italijanska. Življenje in delovanje ženske iz mesta je različno od življenja ženske v okolici, vsekakor pa bi bolj odprt odnos do italijanskih žensk in do organizacije same, veliko prispeval k reševanju bodisi naših specifičnih problemov, v smislu pripadnic manjšine, bodisi skupnih problemov.

Pripomniti moramo, da so italijanske ženske, ki niso tržačanke, dosti bolj dozretne do te realnosti in kažejo veliko več razumevanja do te naše tipične »zaprtosti«, lahko bi rekli do ljubosumnega ohranjanja našega načina življenja, tradicij in našega kulturnega bogastva. Vsekakor bi bilo zanimivo tako debato razširiti, saj je medsebojno spoštovanje in spoznavanje temelj sožitja in korak naprej v afirmaciji ženske kot osebe in sestavnega dela družbe.

ŠTAFETA BRATSTVA IN ENOTNOSTI LETOS TUDI V ZAMEJSTVU

V soboto 19. februarja bo naš gost štafeta »Bratstva in enotnosti« ki jo ob priliki praznovanja rojstnega dne tov. Tita organizira Socialistična mladina Jugoslavije.

Štafeto, ki simbolizira ideale narodnoosvobodilne borbe, enotnosti med narodi in ki se sklicuje predvsem na bratstvo in enotnost mladih, nam bo predala delegacija Socialistične mladine iz Radovljice, ki ima že več let plodne stike z ZKMI občine Devin-Nabrežina. Poleg ZKMI pa bodo štafeto sprejele številne mladinske organizacije Vzhodnega in Zahodnega Krasa, ki so tudi pomagale pri organiziranju mimohoda štafete in zaključne slovesnosti.

Na meji bodo štafeto prevzeli zamejski športniki, ki jo bodo nato ponesli skozi Bazovico, Padriče in Trebče na Opčine, v vsakem kraju pa se bodo ustavili pred spomenikom padlih v NOB.

V Prosvetni dom na Opčinah bo štafeta prispela ob 18. uri. Tu se bo odvijal program, ki bo vseboval nastop folklorne skupine Tabor, recital poezij, ki so ga pripravili člani koordinacijskega odbora mladih komunistov Vzhodnega Krasa in koncert Ezia Cadela. Sledil bo ples z ansamblom Supergroup.

Naslednjega dne, 20. februarja, bo štafeta ponovno krenila na pot, podali pa jo bomo delegaciji socialistične mladine iz Sežane. Pozneje bo štafeta še enkrat prekoračila meje in bo gost zamejskih Korošcev. Zaključila se bo 25. maja, na dan praznika jugoslovanske mladine.

Koordinacijski odbor mladih komunistov Vzhodnega in Zahodnega Krasa, ZKMI Devin-Nabrežina, ZKMI Prosek-Kontovel, Mladinski krožek Kraški dom in taborniki RMV Opčine-Zgonik še posebno poudarjajo pomembnost te pobude v naših krajih, ker bo to praznik mladih iz sosednjih in prijateljskih držav, bo pa tudi prilika, ko bomo pozabili na mejo in ovire, ki nas ločujejo in trenutek, ko iz srečanja prehajamo na splošno željo po konkretnem in produktivnem zblizovanju med Italijani in Slovenci.

B.I.G.

MARIJA FERJANČIČ - MARA

Umrla je Marija Ferjančič - Mara, vdova po Ferdinandu Ferjančiču, ki je bil med drugim član osrednjega odbora KPI in je sodeloval z Ivanom Regentom, Jožetom Srebričcem, Albinom Vodopivcem in Alojzijem Budinom. Pokojna Mara je bila vedno možu ob strani, delala je z njim v ilegali in je bila zaradi tega večkrat aretirana.

Prvič so jo aretirali leta 1942 in jo za nekaj mesecev zaprli k Jezuitom, od tod pa so jo poslali v konfinacijo v Italijo, kjer je ostala do kapitulacije. Ko se je

vrnila domov se je zopet aktivno vključila v ilegalo, zato pa so jo zopet aretirali, zaprli so jo najprej v koronejske zapore od tod pa so jo poslali na prisilno delo na Koroško. Njeno življenje ni bilo lahko, vendar je pokojna Mara vedno ostala zavedna Slovenka in antifašistka.

Pred nedavnim je prejela tudi priznanje Osvobodilne fronte.

Hčerkama in sorodnikom izreka tržaška federacija KPI globoko sožalje.

DRUGI O NAS • DRUGI O NAS • DRUGI O NAS • DRUGI O NAS

PRED KONGRESOM KP ITALIJE

Partijski bazi odločanja omogočiti več

»Od boga danih resnic ni. Otresti se moramo misli, da različna mnenja v partiji pomenijo samo nekaj slabega, da so znamenje slabosti in razkrivanja pred sovražnikom. Oporečništvo je tudi plodno.« Pietro Ingrao, član direkcije KP Italije, je pred bližnjim kongresom italijanskih komunistov konkretno posegel v razpravo s predlogom, naj bi dali v partiji več prostora svobodnemu spopadu različnih mnenj.

O tem in o drugih vprašanjih, ki so danes v središču pozornosti italijanske, pa tudi drugih komunističnih partij, smo se pogovarjali z njim v posebnem pogovoru za »Delo«. Ingrao, avtor knjig, kot sta »Množice in oblast« (1977) in »Tradicija in projekt« (1983), je danes eden najbolj priljubljenih voditeljev italijanske partije. Sodi v generacijo »zgodovinskih« prvakov in je znan predvsem kot teoretik, kot najvidnejši predstavnik mnenjske skupine, ki razvija smer sodelovanja množice pri političnem in gospodarskem odločanju, rekli bi lahko, italijansko smer samoupravnega socializma.

V partiji, a tudi zunaj nje, poteka zdaj intenzivna razprava o predkongresnem dokumentu, sprejetem na zadnjem zasedanju CK KPI. Ena osnovnih značilnosti tega dokumenta je ta, da izrazito poudarja demokratično alternativo kot politično alternativo brez Krščanske demokracije.

Minili sta torej dve leti od tako imenovanega »zasuka v Salerno«, ko je Enrico Berlinguer prvokrat govoril o strategiji demokratične alternative, a prelom s stranko relativne večine (KD) je šele zdaj prvič tako jasno vključen v neki uraden partijski dokument. Zakaj ta zamuda? In, ali se vam zdi, da gre za taktično ali za strateško odločitev?

Gre za strateško odločitev. Vsekakor ni naključje, da je zatem tovariš Berlinguer dal izjavo, s katero se je na novo izrazil tudi glede perspektive vlade demokratične alternative, ki bi imela za seboj samo 51 odstotkov glasov.

Prvi razlog za to odločitev je ostrina krize, ki jo doživljamo. Kriza terja take politične in socialne reforme, ki so v opreki s Krščansko demokracijo, njeno politiko in njenim sistemom oblasti. Mogoče se je vprašati, ali ni bil značaj te krize očiten že poprej, to drži. Vendar gre za kompleksno krizo, kakršne še nisimo doživeli, na drugi strani pa odločitve v velikih množičnih partijah ne dozorevajo kar čez noč.

Enrico Berlinguer pravi zdaj, da bi vlada demokratične alternative (stranke leve in druge napredne sile) lahko danes v Italiji vladala tudi zgolj s podporo 51 odstotkov volivcev. To stališče bistveno spreminja izhodišče zgodovinskega kompromisa, ki je temeljil na podmeni, da bi bila družbena preobrazba mogoča le s podporo veliko širših zavezništev. Toda zdaj se postavlja vprašanje: s kom dobiti teh 51 odstotkov?

S tem vprašanjem se pogosto želi zvedeti, s katerimi strankami (zadnje tri besede podčr-

tal Ingrao) sestaviti vlado alternative. To je resničen problem, saj hoče biti demokratična alternativa politični cilj in ne samo velika perspektiva prihodnosti. Vendar odgovora na to vprašanje ni mogoče najti, če ne izhajamo iz protislovij krize, iz bitk in bojov, ki se iz tega rojevajo, od loka gibanj in premikov sil, ki tako nastajajo.

Morda ne bo odveč kak primer. Če vidimo v sedanjem vodstvu krščanskodemokratske stranke prevladujoči izraz katoliških slojev, bi mogli sklepati, da v teh slojih dandanes ni klic novega. V resnici pa je v vsem spletu katoliških organizacij in celo v znatnih skupinah cerkvene hierarhije opaziti zamimiva stališča, kar zadeva, na primer, vprašanje miru, potem boj proti namestitvi jedrskih oporišč ali pa boj proti mamilom, mafiji in camorri. Prav v teh dneh je bila v Rimu manifestacija na pobudo odbora za boj proti mamilom, na kateri sta sodelovala rimski župan, ki je komunist, in kardinal Poletti.

Če pogledamo nekoliko dlje od strankarskega vodstva Krščanske demokracije, pa bomo opazili predvsem v katoliški bazi pravi razcvet gibanj in skupnosti, ki izražajo potrebo po drugačnem oblikovanju politike. Gre, na primer, za izkušnje na področju prosto-

Delavski razred danes sam po sebi ni več zgolj velika tovarna: dobro vemo, kakšne in kako raznolike so razsežnosti tako imenovane proizvodne decentralizacije

voljnega socialnega dela, ki so zanimive tudi z vidika samoupravne strategije.

Nekaj podobnega bi lahko rekel tudi za vrsto pojavov v socialistični sferi. Če ne bomo na stečaj odprli oken v te smeri, alternativa ne bo mogoča.

Predkongresni dokument z veliko pozornostjo govori o zavezništvu med delavci in tako imenovanimi vmesnimi sloji, oziroma intelektualci. Vendar se še vedno govori o odločilni vlogi delavskega razreda na tradicionalističen način. Se vam ne zdi, da je definicija delavskega razreda kot »modrih kombinezonov« presežena?

Dokument upravičeno posveča veliko pozornost celotnemu loku sil meznega dela, poleg tega pa tudi svetu kulture kot pravi in samostojni družbeni sili. Zdi se mi, da se tako organsko širi razpon gonilnih sil družbene preobrazbe.

Vendar ob tem ne bi smeli podcenjevati zgodovinske povezovalne vloge delavskega razreda in, rekel bi, še posebno delavska jedra velikih tovarn. Delavski razred danes sam po

»Zavzemamo se za močno javno oblast, ki bo sposobna dati pobudo glede ključnih vprašanj sodobnega življenja.«

sebi ni več zgolj velika tovarna: dobro vemo, kakšne in kako raznolike so razsežnosti tako imenovane proizvodne decentralizacije. Kljub temu pa delavski razred, osredotočen v velikih podjetjih, še vedno predstavlja, zaradi vrste zgodovinskih razlogov, združevalno jedro, ki ima še posebno težo in posebno prodorno silo. Toda bistveno vprašanje je tole: ali se znajo te delavske sile povezati z mladimi, z ženskami, z brezposelnimi, s tistimi, ki nimajo stalne zaposlitve, kajti drugače lahko nastane huda korporativna razdeljenost, to pa vodi v poraz. Še posebej želim poudariti, da to pomeni, povezati s problemi proizvodnje druge probleme, ki se ne tičejo samo dela, ampak nasploh življenja. Gre za ureditev zemljišč in okolja, za osvoboditev ženske, za življenje starejših ljudi, za spolnost, za medčloveške odnose, skratka, za kakovost življenja.

Predkongresna razprava je osredotočena v konceptu novega modela razvoja. Iz dokumenta se lahko dobi vtis, da razmišljanje na tem področju v Italiji še ni preseglo tistega, kar danes predlagajo, na primer, francoski socialisti.

Ne bi rekel, nasprotno, kar zadeva francoske socialiste, bi opozoril na razliko med njimi in nami. Zdi se mi, da ima francosko izkustvo še močan državni pečat, da je zakoreninjeno v domnevi, da razširitev državnega vpliva prinaša družbene spremembe. Nasprotno pa se mi zdi, da je iz našega dokumenta jasno razvidno, da se zavzemamo za močno javno oblast, ki bo sposobna dati pobudo glede ključnih vprašanj sodobnega življenja. Vendar pa bi morala ta oblast obenem spodbujati in podpirati razne oblike kooperacije, nadzora nad proizvodnjo od spodaj, samoupravljanja. Priznam, da je meni ta usmeritev zelo pri srcu. Če se lahko izrazim z mislijo iz svoje knjige: trdno verujem v državo, ki ne samo napredno deluje, marveč pomaga delovati, da, še več, mislim na državo, ki predvsem pomaga državljanom in delavcem, da se usposablajo za samoupravo in za nadzor iz baze. Ta tematika je bila v preteklosti prisotna v francoskih socialističnih strujah, po prihodu levice na oblast pa se mi zdi, da je ostala v ozadju.

Armando Cossutta se v enem izmed svojih amandmajev zavzema, naj bi v kongresni dokument vključili izraz ali filozofijo »preseganja kapitalizma«. Se vam ne zdi, da je to namišljena dilema, da je danes pomembnejše pokazati konkretne poti sprememb kot pa graditi na odločitvah, ki so samoumevne?

Zdi se mi, da je pomebnejši od slovesnih fraz o preseganju kapitalizma razumeti nove naloge, ki jo revolucionarni strategiji danes po-

Resnični internacionalizem zahteva, da si tovariši med seboj povedo resnico v obraz, to je rekel že Lenin.

stavljajo velike spremembe na svetu in pomembni procesi restrukturacije, ki smo jim

priča. Odkrito rečeno, po mojem nam amandmaji tovariša Cossutte prav res ne pomagajo razumeti teh sprememb, torej nam tudi ne pomagajo pri iskanju stvarnih poti k preseganju kapitalizma.

Kljub temu pa se zdi, da »cossuttovsko« oporečništvo, čeprav ni nevarno za enotnost partije, povzroča znotraj precejšnje muke?

Stališča iz amandmajev tovariša Cossutte se mi zde silno zastarela, vem pa, na drugi strani, koliko komunistov v zahodnih partijah je še, iz takih ali drugačnih razlogov, navezanih na izkustvo vzhodnoevropskih držav, kjer so na oblasti komunisti. Nekateri izmed teh tovarišev se, soočeni s krizo, oklepajo preteklosti, svojih upanj, svojih želja ter poskušajo ubežati konkretni oceni stvarnosti v teh državah, stvarnosti, ki je v marsičem močno neprijetna. Soočati se s to zopno stvarnostjo je po mojem revolucionarno. Zatikati oči pred njo pa nas samo vleče nazaj. Govoriti resnico je samo v pomoč, prikrivati jo pa samo škodi. Resnični internacionalizem zahteva, da si tovariši med seboj povedo resnico v obraz, to je rekel že Lenin.

Od tod je le še skok do vprašanja notranje demokracije v partiji. Razprava o tem je precej živahna in nekateri trdijo, da bi partija morala spremeniti pravila demokracijskega centralizma, in tako razširiti notranji pluralizem, glede na to, da priznava pluralizem v »zunanji« družbi?

Ni mogoče mehanično izenačevati pravil države, ki urejajo življenje celotne družbe, ki je danes še posebno zapletena in protislovna, in pravil stranke, ki zadevajo samo del te družbe, in to še politično homogen.

Oh tem pa je vendarle res, da so potrebne v notranjem življenju naše partije inovacije, zato da bi močneje razvili njen demokracijski značaj. V partiji boja in družbene preobrazbe je nujno potreben centralen moment odločanja in vodenja, in sicer prav zato, ker mora imeti partija, ki se bori za socializem, svojo vizijo, svoj »projekt« in se ne more omejiti zgolj na dnevno posredovanje med vsemi mogočimi interesi.

Novosti pa so potrebne glede tega, kako priti do tega osrednjega momenta odločanja. Predvsem je treba dati resnično možnost odločanja in poseganja partijski bazi. V nasprotnem primeru postane centralizem »birokratski«, kot je rekel Gramsci.

Vi ste predlagali, naj bi postal odločilni organ centralni komite?

Da, ker mislim da mora prav centralni komite opredeljevati osnovne smernice in smotre politične akcije partije, ne da bi nazadnje prevladali drugi organi, ki so sicer prav tako pomembni in vplivni, kot na primer direkcija ali sekretariat. Mislim pa tudi, da mora imeti

Ko bi bili odnosi med evrokomunističnimi partijami manj diplomatski in odkritejši v razpravah, bi se bili bolje razumeli in morda bi si bili tudi bolje medsebojno pomagali.

centralni komite možnost odločati na osnovi popolnih informacij, kar pomeni v praksi tole: v primeru, da člani direkcije glede bistvenih točk politične usmeritve v razpravi izrazijo različne ocene, bi bilo dobro, če bi bil centralni komite s temi ocenami seznanjen.

Ni dovolj priznati samo pravico do drugačnega mnenja. Če naj vsak posamezni član vpliva na odločitve na vrhu, potem mora poznati in doživljati notranjo dialektiko v partiji.

Po vašem gre torej bolj za izhodišče kot za cilj?

To vprašanje ne zadeva samo notranjega življenja v partiji, ampak stik z družbo. Partijska organizacija, ki samo časti svetece, ki se zapira v obrabljene notranje rituale, medtem ko v kapitalistični družbi izredno močne sile usmerjajo velike tokove formiranja in informiranja, je vnaprej obsojena na neuspeh, ima pa tudi slabo razvito demokracijo, kajti demokracija je tudi poznavanje stvari in resnična možnost odločanja. Treba je razširiti delovanje in zajeti množice aktivistov in drugih ljudi, ki niso funkcionarji. Tu je pamet, tu pa so tudi sposobnosti, ki so nujno potrebne za preobrazbo v smeri socializma.

Se vam zdi, da obstoj raznih mnenjskih šol v partiji prispeva k obogatitvi notranjega življenja?

Danes je ta pluralizem mnenjskih smeri, iskanje, pa tudi politično soočanje nujno potrebno. Od boga danih resnic ni. Otresti se moramo misli, da različna mnenja v partiji pomenijo samo nekaj slabega, da so znamenje šibkosti in razkrivanja pred sovražnikom, oporečništvo je tudi plodno. Ko bi bili v državah, kjer so na oblasti komunisti, imeli sredstva in poti za izražanje kritik in drugačnih mnenj ne samo o malenkostih, ampak o temeljnih odločitvah, potem bi se bili lahko izognili hudim napakam in oblast v teh državah bi bila trdnjša, ne pa šibkejša.

Jasno je, da je treba perspektivo socialistične preobrazbe v Italiji ocenjevati v okviru evropske levice, ki predstavlja danes novo referenčno točko v procesu svetovnega socializma, in sicer tudi za vzhodnoevropske države.

Evropska razsežnost sama po sebi ne zado- stuje. Dodal bi, da je potrebna nova internacionalistična razsežnost. Stari dogmatski internacionalizem, vezan na vodilno državo ali vodilno partijo, nima več življenjske moči. Še več, izzval je hude razcepe v komunističnem taboru. Potreben je nov internacionalizem, na temelju enakosti, svobodne izmenjave mnenj in kritične razprave. Kar zadeva evropsko levico, pa ne gre zapirati oči pred dejstvom, da je Evropa soočena s krizo in z ameriškim naskokom, neenotna, da za sedaj nima usklajene strategije. Res pa je tudi, da se danes v silah evropske levice vse premika. Mnoge skupine, stranke in osebnosti so prisiljene spreminjati stališča in odnose. Zavedamo se, da je italijanska komunistična partija močna referenčna točka. A tudi mi hočemo bolje spoznati izkušnje drugih. Kot veste, so nas vedno zelo zanimale in nas še danes zanimajo jugoslovanske izkušnje.

Čutimo potrebo po veliko bolj organski izmenjavi informacij in izkušenj z vsemi silami levice, bodisi na Vzhodu bodisi na Zahodu, brez mitov in kakršnekoli odvisnosti. Vsi smo v zaostanku. Toda obzorje se širi.

Tudi onstran evrokomunizma, ki je tako rekoč izginil iz predkongresnega dokumenta?

Morda je bilo napak, da so bili odnosi med evrokomunističnimi partijami preveč diplomatski. Ko bi bili manj diplomatski in odkritejši v razpravah, bi se bili bolje razumeli in morda bi si bili tudi bolje medsebojno pomagali. Mislim pa, da je v evrokomunizmu čvrsto jedro resnice, ki je pognalo korenine in bo tudi obrodilo sadove.

ANDREJ NOVAK

SEKCIJA KPI OBČINE DOLINA

Organizira izlet v Beograd z obiskom groba tovariša Tita

Sekcija P.C.I.-KPI občine Dolina organizira od 14.4.1983 do 17.4.1983 izlet z vladom (turistični spalniki) v Beograd z obiskom groba tovariša Tita na Dedinjah, ogledom mesta, muzeja «25. maja», večerjo v Skadarliji, ogled zgodovinske Topole, rezidenco Karadjordje ter mesta Kragujevac.

Cena 140.000 lit na osebo
Informacije in vpisovanje vsak dan razen nedelje, od četrтка, 17.2.83 do sobote, 5.3.83, od 17.00 do 20.00 ure na sedežu sekcije v Dolini.

PROGRAM IZLETA V BEOGRAD

Četrtek, 14.4.83 - 1. dan

Odhod z vlakom iz Kopra ob 20.00 uri. Potovanje v vagonih z rezerviranimi turističnimi spalniki.

petek, 15.4.83

Poklon spominu tovariša Tita v «Hiši cvetja» na Dedinjah; ogled mesta, muzeja «25. maj», Meštrovicevega spomenika neznanemu junaku ter nacionalna večerja v Skadarliji.

Petek, 15.4.83 - 2. dan

Prihod v Beograd ob 8.30. Na železniški postaji nas bodo počakali avtobusi in nas odpeljali do hotela. Namestitev in zajtrk. Po zajtrku se bomo odpeljali na strokovni ogled glavnega mesta Jugoslavije, politični, administrativni in kulturni center države. Ogledali si bomo zanimivosti tega lepega mesta, ki leži na hribovitih obronkih Avale, ob sotočju dveh velikih rek - Save in Donave.

Po ogledu se bomo odpeljali na Dedinje, kjer se bomo v Hiši cvetja poklonili spominu tovariša Tita.

Ogledali si bomo tudi muzej «25. maj», kjer so razstavljena darila, ki jih je tovariš Tito dobil na svojih potovanjih v domovini in tujini. Nato se bomo odpeljali do Avale, kjer si bomo ogledali Meštrovičev spomenik neznanemu junaku. Po ogledu bomo v večernih urah imeli nacionalno večerjo v Skadarliji -boemski stari Beograd, kjer se bomo zabavali pozno v noč.

sobota, 16.4.83

Ogled zgodovinske Topole, rezidenco Karadjordje

Sobota, 16.4.83 - 3. dan

Po zajtku odhod preko zgodovinske Topole, rezidenco Karadjordje, vodje prve srbske vstaje zoper turški jarem. Na vrhu kriba Oplenac nad mestom je postavljena cerkev sv. Djordje. V njej so zanimivi mozaiki. Postanek z ogledom.

Iz Topole se bomo odpeljali prek slikovitega gričevja do Kragujevca, danes središča Sumadije z veliko tovarno avtomobilov Crvena zastava. Mesto je ohranilo več spomenikov iz časa srbskega kneza Miloša Obrenovica.

Kragujevac je mesto, v katerem so nemški nacisti uprizorili enega izmed največjih zločinov v Jugoslaviji — v enem samem dnevu 21. oktobru 1941 so vojaške enote postreljale skoraj vse odrasle prebivalce mesta in okoliških vasi. Pobili so preko 7000 ljudi.

Kraj zločina — Šumarice — je dane spominski park.

Kosilo, po kosilu povratek v Beograd. Ob 17.40 odhod z vlakom v vagonih s turističnimi spalniki proti domu.

Nedelja, 17.4.83

Prihod v Koper ob 5,30

CENA 140.000 LIR na osebo.

Ve ceno je vključen prevoz v vlakom in turistični spalnik, avtobusni transferji, gostinske storitve in ogledi po programu, organizacija, vodstvo izleta.

Pridržujemo si pravico povišati ceno, če pride do povišanja prevoznih ali gostinskih storitev.

PRISPEVKI

Ob poravnani naročnine so prispevali:

Čuk Albin, Lakotiče, 10.000 lir
Škabar Franc, V. Repen, 4.000 lir
Biekar Adalgisa, Trst, 5.000 lir
Mila in Miro Giovannini, 8.500 lir
Lovriha Josip, Dolina, 4.000 lir
Sancin Josip, Dolina, 4.000 lir
Bandi Rudi, Dolina, 8.000 lir
Sancin Josip, Dolina 112, 4.000 lir
Volpi Jože, Nabrežina, 9.000 lir
Milan Caharija, Nabrežina, 6.000 lir
Perčič Bogoljub, Šempolaj 6.000 lir
Purič Ivan, V. Repen, 9.000 lir
Škabar Ivan, V. Repen, 14.000 lir
Grgič Srečko, Trst, 5.000 lir
Lansetti Giorgio, Nabrežina, 4.000 lir
Gruden Anaklet, Nabrežina, 4.000 lir
Diko Žerjal, Boršt, 4.000 lir
Maver Ludvik, Boršt, 4.000 lir

Nadalje so prispevali:

Kocijančič Josip, Dolina, 5.000 lir
Mihaela Vremec, Opčine, 2.000 lir
Gizela Čuk, Trebče, 10.000 lir

Iz Križa:

Cattonar Franc, 5.000 lir
Žerjal Frančko, 4.000 lir
Košuta Angel, 4.000 lir
Kodrič Viktorija, 4.000 lir
Sirk Boris, 4.000 lir
Bandelj Angel, 4.000 lir
Švab Irma, 4.000 lir
Ukmar Edi, 4.000 lir
Sedmak Ferdinand, 2.000 lir
Sedmak Pierina, 10.000 lir

V spomin na tov. Ivana Sulčiča so prispevali mama in bratje 10.000 lir.

V spomin na tov. Antona Sulčiča daruje Giuliano z družino (Križ 12) 10.000 lir.

Bagon Bernardo iz Jamelj prispeva 50.000 lir.

Ob obletnici smrti tov. Ela (Rafaela) Pertota darujejo žena Vida in otroci 40.000 lir.

Ob 9. obletnici smrti nepozabnega moža in žčeta Josipa Krala darujejo žena Vera, hči Ervina in sin Jordan 10.000 lir.

Decembra lani je umrla Marija Lovriha-Klun, žena tovariša Justa Kluna s Krmenke. Žal je pri objavi prispevkov prišlo do neljube napake, tako da je ime izpadlo iz seznama.

Tovarišu Klunu, ki je ob smrti žene prispeval 10.000 lir za sklad Dela, se oprostamo in mu izrekamo iskreno sožalje.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor ALBIN ŠKERK
Ureja uredniški odbor
Odgovarja FERDI ZIDAR
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 76.48.72, 74.40.47
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24.36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 6.000 lir
Tisk: Tipo/lito Stella snc
Ulica Molino a Vento 72 - Trst